

Schriftlezing:

We lezen uit eerst uit Romeinen 3 vanaf vers 19. Daarna lezen we Psalm 14.

Lezen Romeinen 3

19 Wij weten dat de wet in alles wat hij zegt alleen tot degenen spreekt die aan de wet zijn onderworpen. Maar uiteindelijk wordt ieder mens het zwijgen opgelegd en staat de hele wereld schuldig voor God. 20 Daarom is voor hem geen sterveling onschuldig omdat hij de wet naleeft, want juist de wet leert ons de zonde kennen.

21 Gods gerechtigheid, waarvan de Wet en de Profeten al getuigen, wordt nu ook buiten de wet zichtbaar: 22 God schenkt vrijspraak aan allen die in Jezus Christus geloven. En er is geen onderscheid. 23 Iedereen heeft gezondigd en ontbeert de nabijheid van God; 24 en iedereen wordt uit genade, die niets kost, door God als een rechtvaardige aangenomen omdat hij ons door Christus Jezus heeft verlost. 25-26 Hij is door God aangewezen om door zijn dood het middel tot verzoening te zijn voor wie gelooft. Hiermee bewijst God dat hij rechtvaardig is, want in zijn verdraagzaamheid gaat hij voorbij aan de zonden die in het verleden zijn begaan. Hij wil ons nu, in deze tijd, zijn gerechtigheid bewijzen: hij laat ons zien dat hij rechtvaardig is door iedereen vrij te spreken die in Jezus gelooft. 26 [25–26]

27 Kunnen wij ons dan nog ergens op laten voorstaan? Dat is uitgesloten. En door welke wet komt dat? Door de wet die eist dat u hem naleeft? Nee, door de wet die eist dat u gelooft. 28 Ik heb u er immers op gewezen dat een mens wordt vrijgesproken door te geloven, en niet door de wet na te leven. 29 Is God soms alleen de God van de Joden en niet die van de heidenen? Zeker ook die van de heidenen, 30 want er is maar één God, en hij zal zowel besnedenen als onbesnedenen op grond van hun geloof als rechtvaardigen aannemen. 31 Stellen wij door het geloof de wet buiten werking? Integendeel, wij bevestigen de wet juist.

Dan gaan we naar Psalm 14.

Psalm 14

1 Voor de koorleider. Van David.

Dwazen denken: Er is geen God.

Verdorven zijn ze, en gruwelijk hun daden,
geen van hen deugt.

2 De HEER kijkt vanuit de hemel naar de mensen
om te zien of er één verstandig is,
één die God zoekt.

3 Allen zijn afgedwaald, allen ontaard,
geen van hen deugt, niet één.

4 Hebben ze dan geen inzicht, die kwaadstichters?
Ze verslinden mijn volk of het brood is
en roepen de HEER niet aan.

5 Nog even, en hen overvalt een hevige angst,
want God is met de rechtvaardigen.

6 Lach maar om het vertrouwen van de zwakke –
hij vindt zijn toevlucht bij de HEER.

7 Ach, laat uit Sion redding komen voor Israël.
Als de HEER het lot van zijn volk ten goede keert,
zal Jakob juichen, Israël zich verheugen.

Lieve gemeente,

Wat een vraag komt tot ons vanochtend uit zondag 2 van het Heidelbergse Catechismus: Waaruit kent u uw ellende?

Ik hoop dat u vanochtend niet naar de kerk kwam voor een goed gevoel... Het Heidelbergse catechismus helpt ons namelijk redelijk in een depressie...

Want, we kennen onze ellende uit de wet Gods. Tja... oppervlakkig gezien lukt het ons wel redelijk om de wet te houden, toch? Gij zult niet doodslaan... dat lukt nog wel.

Maar ja, dan komt het heidelbergse catechismus met de samenvatting van de wet zoals Jezus die ons gegeven heeft. "Gij zult liefhebben den Heere uw God met geheel uw hart, en met geheel uw ziel, en met geheel uw verstand, en met geheel uw kracht. Dit is het eerste en het grote gebod. En het tweede, aan dit gelijk, is: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. Aan deze twee geboden hangt de ganse wet en de profeten.."

Mijn naaste liefhebben als mezelf. God liefhebben bovenal. Dit wordt al een stuk moeilijker. We willen het wel, maar lukt het ook? Terwijl we nog over deze vraag aan het nadenken zijn komt zondag 2 al met het antwoord, in vraag 5: Kunt gij dit alles volkomen houden?

En het antwoord? Nee, want ik van van nature geneigd God en mijn naaste te haten.

Nou nou nou...

We willen met elkaar nadenken over zondag 2 vanuit Romeinen 3:21-24 waarin staat:

Gods gerechtigheid, waarvan de Wet en de Profeten al getuigen, wordt nu ook buiten de wet zichtbaar: God schenkt vrijspraak aan allen die in Jezus Christus geloven. En er is geen onderscheid. Iedereen heeft gezondigd en ontbeert de nabijheid van God; en iedereen wordt uit genade, die niets kost, door God als een rechtvaardige aangenomen omdat hij ons door Christus Jezus heeft verlost.

Waaruit kent u uw ellende, vraag het heidelbergse catechismus. Laten we hier eens over nadenken.

Waar komt het woord ellende nu eigenlijk vandaan? Het heidelbergse catechismus is een oud geschrift, samengesteld in 1563. Het woord ellende vindt zijn oorsprong in uitlandig, zich droevig in een ander land bevinden. Vervreemding. Verbanning. Dit maakt het allemaal niet minder ellendig, maar geeft ons wel een richting waar het heidelbergse catechismus ons heen wil sturen.

We hebben samen gelezen uit de brief aan de Romeinen. Om de tekst goed te kunnen begrijpen moeten we de context van deze brief goed tot ons door laten dringen. Er was namelijk het nodige aan de hand in de gemeente van Jezus Christus in Rome.

Dit speelt zich waarschijnlijk af in het jaar 55 na de geboorte van Christus. Keizer Claudius had 5 jaar eerder een wet uitgevaardigd dat alle joden Rome moesten verlaten. Keizer Claudius was echter, zowel fysiek als politiek, niet zo'n sterke leider. 5 jaar na het uitvaardigen van deze wet kwamen de Joden weer terug. De gemeente had, zonder de Joden in hun midden, al die jaren rustig doorgedraaid. Op het moment dat de joden terugkeerden ontstond dus ook de spanning in de gemeente van Rome.

Wie waren dan lid van de gemeente van Rome?

Bij de eerste bekeerlingen moet u dan ook denken aan mensen die in de bijbel Jodengenoten of Godvrezenden genoemd worden. Deze mensen hadden een heidense achtergrond, maar waren tot het Jodendom bekeerd en lid van een synagoge. Verder waren er natuurlijk de zogenaamde Joden-Christenen, die wel Joods waren van origine. De Christenen, die oorspronkelijk een heidense achtergrond, maar al lid waren van de Joodse synagogen waren in de Romeinse Christelijke gemeenten in de meerderheid. Deze Jodengenoten waren gewend aan de Joodse tradities en daarom zagen de eerste christelijke gemeenten in Rome er toch heel Joods uit.

De joden waren tot geloof gekomen in Jezus Christus. Zij waren maar een klein deel van de gemeente. Er waren ook veel heidenen die tot geloof gekomen waren. Maar de joden in de gemeente van Rome voelden zich verheven boven de heidenen. Zij waren immers afstammelingen van Abraham, Isaak en Jacob. Zij behoorden tot het verbond, waren besneden! Zij waren deel van het volk van God. Zij waren erfgenamen van de wet van van God.

Volgens de overlevering kwamen de eerste Christenen in Rome elke avond na het werk samen in een van de huizen van de rijkere Christenen. Hier werd het oude testament bestudeerd en werd een

liefdesmaaltijd gedeeld. Daarna volgde dan nog het heilige avondmaal. Alle christenen in Rome waren dan ook goed op de hoogte van de regels die God gegeven heeft in het oude testament. De Joden in de gemeente van Rome waren ervan overtuigd dat ook in Rome de wet van God gehouden moest worden. En zij legden dit ook op aan de andere christenen. Alleen door het houden van de wet kon je voor God staan, alleen door de wet kon je gerechtigheid krijgen. Alleen door de wet kon je bij God komen.

U raadt het al. Hierover is strijd ontstaan binnen de gemeente van Rome. Deze strijd is Paulus ter ore gekomen. Er zijn verschillende vragen bij Paulus terecht gekomen en in deze brief gaat hij op deze vragen in.

Wat opvalt in dit gedeelte is dat Paulus de joden in de gemeente van Rome niet afsnauwt. Sterker nog, hij noemt hen bevoorrechte mensen. Aan de joden is immers de wet geopenbaard, zij zijn onderdeel van het uitverkoren volk van God.

Maar Paulus, lijken de Joden in Rome te zeggen, wij hebben toch de geweldige wet van God? Wij laten ons besnijden, we houden ons aan de geboden, wij vieren de feestdagen, wij eten geen onrein vlees. Paulus, wij doen het toch goed? En die heidenchristenen hier in Rome, Paulus, die houden zich niet aan al de geboden van God. Die zijn niet besneden, die houden zich niet aan de feestdagen, die kennen de verordeningen van de Almachtige niet.

Paulus, dan zijn wij toch op de goede weg?

Gemeente, wat is de denktrant van de gemeente van Rome logisch. Zijn wij in deze tijd niet net zo? Want, wij gaan toch naar de kerk? Wij vieren Pasen en Kerst, wij gaan aan het avondmaal. Wij zijn toch op de goede weg? Wij houden ons toch aan de regels? Wij bidden en lezen de bijbel, geven ons geld aan goede doelen.

Maar dan horen we de stem van Paulus in de brief aan de gemeente van Rome. En de boodschap die Paulus heeft is ontzuiverend...

Of het nu gaat om heidenen of joden, allemaal zijn ze strafwaardig voor God. Allen leven in zonde.

Er is geen mens rechtvaardig, zelfs niet één,

er is geen mens verstandig,

er is geen mens die God zoekt.

Allen hebben ze zich afgewend,

heel de mensheid is verdorven.

Er is geen mens die nog het goede doet,

er is er zelfs niet één.

Hun keel is een open graf,

hun tong is bedrieglijk,

achter hun lippen schuilt het gif van een adder

hun mond is vol vervloeking en venijn.

Ze haasten zich om bloed te vergieten,

brengen ellende en vernietiging.

De weg van de vrede kennen ze niet,

angst voor God kennen ze niet.

Dit gaat niet over heidenen, dit gaat over alle mensen. Ook over Joden. Ook over de Joden die zich aan de wet van God proberen te houden. De wet opent de weg naar de heil niet. Dat is niet de bedoeling van de wet. Dat is de grote vergissing die de joden van de gemeente van Rome maken. Het gehoorzamen van de wet is geen garantie voor een plek in de hemel. De wet heeft als functie dat we de zonde leren kennen en herkennen.

En gemeente, laten we eerlijk tegen elkaar zijn. Is er iemand hier in de kerk aanwezig die zich zijn hele leven volkomen aan de wet heeft kunnen houden? Of die zich alleen aan de 10 geboden heeft kunnen houden? Is hier iemand die nog nooit gelogen heeft in zijn leven?

Ook wij kunnen niet in de hemel komen door trouw naar de kerk te gaan. We kunnen niet in de hemel komen door ons geld aan goede doelen te geven.

Gemeente, het bijzondere van geboden is dat ze tot zonde aanzetten. Je kunt niet door rood licht

rijden als er geen verkeerslichten zijn. Je kunt geen belasting ontduiken als er geen belastingwetten zijn. Wat is een rechter zonder wetboek?

Als we eerlijk zijn is het toch leuk om zo nu en dan stout te zijn?

Ook hebben wij de neiging om de wet op onze eigen manier te interpreteren. De ene zonde is de ander niet, denken wij vaak. Een leugentje om bestwil is niet zo erg, maar iemand die vreemd gaat... Nee, zegt Paulus. De wet is niet de weg naar het heil. Iedereen heeft gezondigd. Iedereen ontbeert de nabijheid van God.

Maar iedereen, niemand uitgezonderd, kan door Genade bij God komen. En gemeente, is dat niet het grote geheim van onze God? We kunnen een cadeau krijgen, zo groot, zo kostbaar en zo gratis... Het cadeau van de genade.

Het is al betaald. Betaald door het bloed van Jezus Christus.

Let op, zegt Paulus. Er is niet een God van de Joden én een God van de heidenen. Er is maar één God. Een rechtvaardig God die iedereen vrij wil spreken die in Jezus gelooft.

Er is maar één wet, zegt Paulus. Is dat de wet die eist dat u het leven van Jezus naleeft? Is dat de wet die eist dat u mensen bekeert? Is dat de wet die eist dat u vroom leeft?

Nee, die ene wet, dat is de eis dat u in Jezus gelooft.

Mensen worden vrijgesproken door te geloven.

Gemeente. Waaruit kent u dan uw ellende?

Uit de wet Gods. Wij weten dat we de wet niet kunnen houden. Wat we ook zouden doen, hoe sterk we dit ook zouden willen, we kunnen de norm van God niet halen. Daarom zijn we uitlandig, verbannen. Dat is onze ellende. Niet meer dicht bij God kunnen zijn, niet meer in het paradijs te kunnen wonen en dagelijks face to face gesprekken te kunnen voeren met onze God. Dat is onze ellende. Wij voelen onze onvolkomenheid, we voelen de gebrokenheid van deze wereld. En we weten, diep in ons hart, dat we onvolkomen zijn en dat we het niet waard zijn om in de nabijheid van God te mogen zijn.

Kunnen we dan de Here onze God liefhebben boven alles en onze naaste als onszelf? Nee, gemeente, we zullen hierin hopeloos falen. Want wij zijn van nature geneigd onzelf op de eerste plaats te stellen, niet onze naaste.

Maar dan komt de genade van God. En daarom begint het heidelbergse catechismus ook niet met zondag 2, maar met zondag 1.

Vraag 1: Wat is uw enige troost in leven en sterven?

Antwoord:

Dat ik met lichaam en ziel, in leven en sterven¹, het eigendom ben, niet van mijzelf², maar van mijn trouwe Heiland Jezus Christus³. Want Hij heeft met zijn kostbaar bloed voor al mijn zonden volkomen betaald⁴ en mij uit alle macht van de duivel verlost⁵.

Hij bewaart mij zo⁶, dat zonder de wil van mijn hemelse vader geen haar van mijn hoofd kan vallen⁷, ja zelfs zo, dat alles dienen moet tot mijn heil⁸.

Daarom geeft Hij mij door zijn Heilige Geest ook zekerheid van het eeuwige leven⁹ en maakt Hij mij van harte bereid om voortaan voor Hem te leven¹⁰.

En weet u wat nu zo mooi is gemeente?

Doordat de genade van God zo groot is, doordat we de liefde van Jezus zo mogen ervaren, daardoor wordt de wet omgedraaid. Het zijn geen geboden en verboden meer, het worden leefregels. Geen leefregels die je moet houden, nee, leefregels die je wilt houden.

Zoals je in je huwelijk je partner geen pijn wilt doen omdat je zoveel van je partner houdt en je partner zoveel van jou, zo wil je God geen pijn doen door te zondigen omdat je weet dat hij zoveel van je houdt. Zo veel meer dan wij bidden of beseffen.

Gemeente van Jezus Christus. Leef uit liefde voor hem. Doe wat Jezus zou willen dat u doet. Ga

met hem in gesprek, door te bidden, door de bijbel te lezen. Bidt bij beslissingen die u moet nemen in uw leven. Vraag zijn raad.

En weet dat u fouten zult maken, weet dat u niet perfect bent. Maar weet ook dat een toekomst op ons wacht waar we in een stralend wit kleed voor God mogen staan, waar we bij hem mogen wonen. Wat een genade, wat een geschenk. Daarom vragen wij, Maranatha, Heer, kom spoedig.
Amen